

Για τη ΣΥΡΙΑ τον ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ του 2024

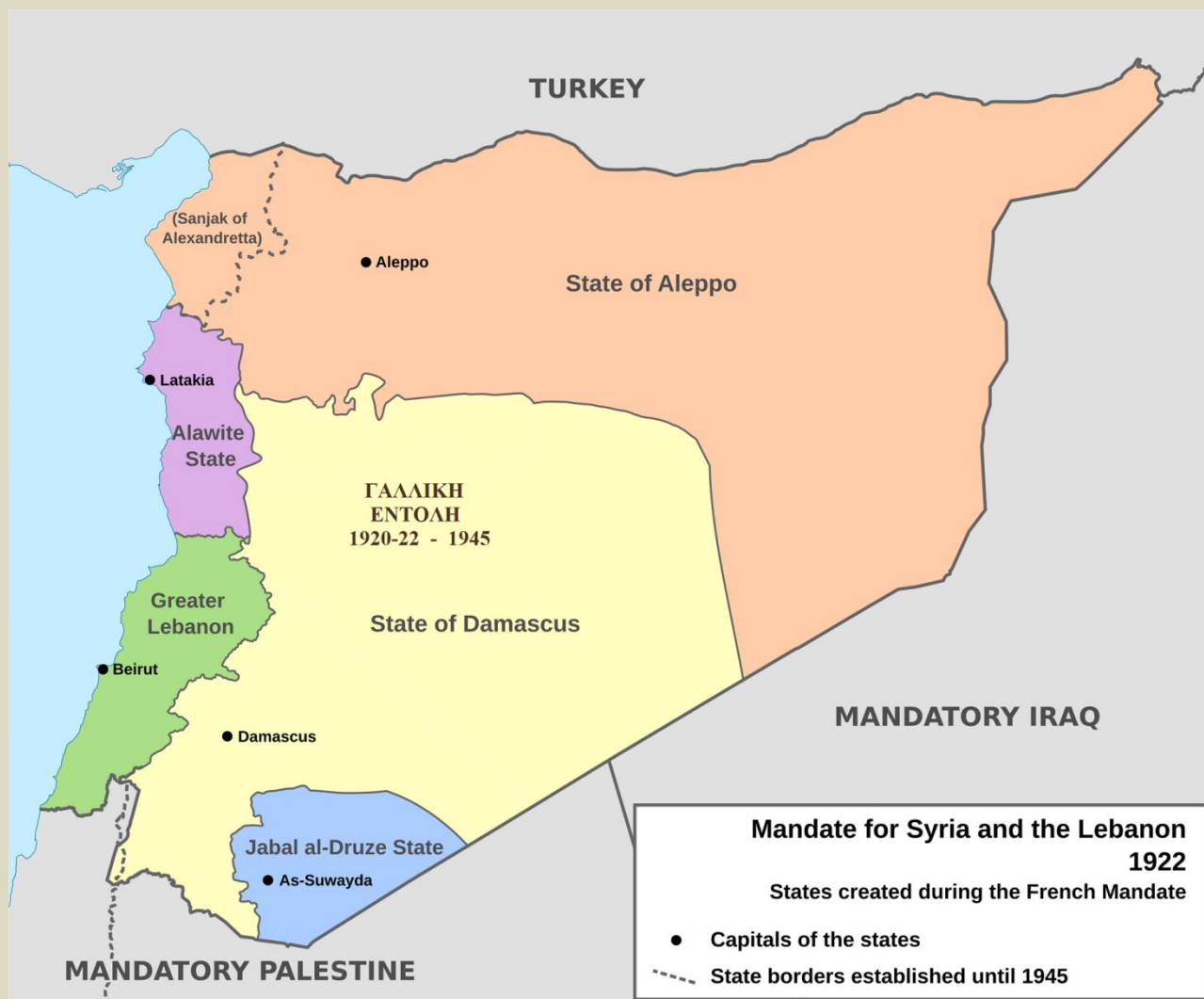
Μετά την κατάκτηση και της Δαμασκού και τη φυγή του Μπασάρ αλ-Άσαντ

Μαριάννα Κορομηλά

Τον καιρό της Γαλλικής Κατοχής της Συρίας, από το τέλος του Πρώτου μέχρι το τέλος του Δεύτερου «Παγκοσμίου» Πολέμου (αυτό το καθεστώς στη Συρία και τον Λίβανο που βαφτίστηκε από την «Κοινωνία των Εθνών»: Γαλλική Εντολή / French Mandate / γαλ. Mandat Français) οι ανεργάτιστοι κατακτητές είχαν χωρίσει εκείνο το τμήμα της Μέσης Ανατολής, που είχε μόλις απελευθερωθεί από την Οθωμανική Κατοχή (1516-1918) σε πέντε (5) σχεδόν αυτόνομες μεταξύ τους περιοχές (κάπως έτσι πρόκειται να γίνει δυστυχώς και σήμερα), που η κάθε μία διοικείτο από παντελώς άσχετους και βαθύτατα αντιδραστικούς, κλασικά αυταρχικούς, Γάλλους αποικιοκράτες διοικητές. Απέτυχαν πλήρως να συνεννοηθούν με τους επί μέρους παραδοσιακούς ηγεμόνες, φύλαρχους, φεουδάρχες, θρησκευτικούς ηγέτες στην ύπαιθρο (δηλ στην έρημο, στις ημιστεπώδεις περιοχές, στους σιτοβολώνες της Τζαζίρα και του Χοράν, στα απάτητα βουνά που φράζουν τη θάλασσα, στα εύφορα παραποτάμια εδάφη, αλλά και στις μικρές επαρχιακές κωμοπόλεις). Απέτυχαν όμως και σε μεγάλο βαθμό να συνεννοηθούν με τους αστικούς πληθυσμούς (κατά κύριο λόγο τον ταξικά δομημένο πληθυσμό στο Χαλέπι / Αλέππο, ένα από τα μεγαλύτερα αστικά και κοσμοπολίτικα κέντρα της Εγγύς και Μέσης Ανατολής με παράδοση χιλιετιών, και δευτερευόντως στις πόλεις Χάμα και Δασμασκό, όπου, το αστικό κλίμα ήταν περιορισμένο εντός των τειχών· εκτός, κυριαρχούσε ακόμα η πατροπαράδοτη φυλετική οργάνωση – δηλαδή το κύριο συστατικό που διαχωρίζει τους πληθυσμούς της Μέσης Ανατολής από τον κόσμο των δυτικών δημοκρατιών.

Οι Γάλλοι δεν κατάλαβαν τίποτα, δεν μπόρεσαν να καταλάβουν αλλά και δεν θέλησαν να καταλάβουν. Αδιανόητες και φοβερά ενοχλητικές ήταν για αυτούς η ποικιλία και οι διαφορετικότητες ή ακόμα και οι διεκδικήσεις, οι έχθρες και οι αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα σε φυλές (πχ οι Βεδουίνοι της Βόρειας από τους Βεδουίνους της Κεντρικής και τους Βεδουίνους της Νότιας Συρίας), σε πανάρχαιους μεσοποταμιακούς λαούς (Χαλδαίοι, Ασσύριοι), σε έθνη (πχ Κούρδοι), σε εθνοτικές ομάδες (Γιαζίντι), σε θρησκευτικές και δογματικές ομάδες (το πλήθος των χριστιανικών ομολογιών, ορισμένες από τις οποίες αρχαιοπρεπείς και ολιγάνθρωπες, αλλά και οι τουλάχιστον 4 ισλαμικοί κλάδοι με κυριότερο τον σουνιτικό), σε θρησκευτικοεθνοτικές ομάδες (πχ οι Δρούζοι, που από πολλούς δεν θεωρούνται κλάδος του Ισλάμ), σε γλωσσικές ομάδες, σε τοπικές ομάδες με ισχυρή την τοπική και τόσο διαφορετική φυσιογνωμία, σε ομάδες προσφύγων που κατέφυγαν στη Συρία για να γλυτώσουν

οθωμανικές διώξεις (όπως ορισμένοι Αρμένιοι, αλλά και Ρωμιοί, κυρίως από την Καππαδοκία, την Κιλικία, τα μέρη της Αντιόχειας και της Άνω Μεσοποταμίας).

Η Γαλλική Κατοχή στον Μεσοπόλεμο υπήρξε καταστροφική για τη «μικρή» Συρία, δηλαδή ένα μέρος της μεγάλης ιστορικής Συρίας, που το έκοψαν και το οριοθέτησαν οι νικητές του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου. Αρκεί να θυμηθούμε ότι Μ. Βρετανία και Γαλλία μοιράστηκαν τη μεταοθωμανική Μέση Ανατολή, κατασκευάζοντας τη Βρετανική Εντολή / British Mandate: Παλαιστίνη, Υπεριορδανία, Ιράκ, και τη Γαλλική Εντολή: Λίβανος, Συρία (και το Σαντζάκι της Αλεξανδρέττας, μέρος της τότε ΒΔ Συρίας - τμήμα της σύγχρονης ΝΔ Τουρκίας, το οποίο παραχώρησαν οι Γάλλοι στην Τουρκία, μετά από δύο δημοψηφίσματα, το 1939, αποσπώντας το από το συριακό σώμα).

Φαντάσου ότι οι Γάλλοι απαγόρευσαν τη διδασχή της Γαλλικής Επανάστασης και των ιδεών του Διαφωτισμού από τα σχολεία της Συρίας, επειδή δεν ήθελαν με κανέναν τρόπο να καλλιεργήσουν τέτοιες ξεσηκωτικές ιδέες στους υπόδουλους της γαλλοκρατούμενης χώρας. Έριξαν μάλιστα στη φυλακή έναν δάσκαλο που τόλμησε να μιλήσει για αυτά τα απαγορευμένα θέματα σε ένα σχολείο στη γαλλοκρατούμενη ακό-

μα Αντιόχεια / Αντάκια. Ο φυλακισμένος δάσκαλος, ένας Αλάουη (Αλαουίτης) Σύριος από μεσοαστική οικογένεια της λιμανούπολης Λατάκιας (αρχαία και πρωτοβυζαντινή Λαοδικεία, κοντά στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας) ονομαζόταν Ζακί αλ-Αρσουζί / Zaki Ibrahim al-Arsuzi (1899-1968). Η βίαιη αντίδραση των γαλλικών δυνάμεων Κατοχής απέναντι σε κάποιον που δίδασκε γαλλική Ιστορία, ο οποίος, μάλιστα, είχε σπουδάσει με γαλλική υποτροφία στη Σορβόνη, υπήρξε η αιτία της αφύπνισης του δασκάλου.

Ο Ζακί ίδρυσε πρώτα μία εθνική αραβική οργάνωση, λίγο αργότερα έδωσε σοσιαλιστικό χαρακτήρα σε μία πιο ριζοσπαστική οργάνωση και σύντομα ίδρυσε μαζί με άλλους δύο μορφωμένους άντρες το περίφημο σοσιαλιστικό αραβικό κόμμα Μπάαθ. Μπάαθ σημαίνει Ανάσταση. Ο ένας από τους τρεις ιδρυτές, ο Σαλάχ αλ-Ντιν αλ-Μπιτάρ (1912-1980) ήταν Σουνίτης από οικογένεια σιτεμπόρων της Δαμασκού. Έχουμε λοιπόν: έναν Αλαουίτη (δηλ Σίιτη της πλέον φιλελεύθερης μορφής), έναν εύπορο σοσιαλιστή Σουνίτη και τον Μισέλ Αφλάκ (1910-1989). Ο Μισέλ / Μιχαήλ ήταν Χριστιανός Ορθόδοξος, ανήκε δηλ στο πιο προοδευτικό τμήμα του συριακού πληθυσμού κατά κοινή ομολογία – έχουνε να το λένε όλοι ότι εκείνα τα 40 ημιορεινά ορθόδοξα χωριά, μεταξύ Χομς και θάλασσας, έβαλαν ηλεκτρικό με γεννήτριες πριν από κάθε άλλη περιοχή της συριακής υπαίθρου. Κι άλλα πολλά. Ιδέα του Μισέλ ήταν και η ονομασία του κόμματος που θα έσωζε τη Συρία από τη γαλλική Κατοχή και θα την ανάσταινε: Μπάαθ, που θα πει Ανάσταση.

Ανάγκη να διευκρινιστεί (και προς συμπατριώτες μας δημοσιογράφους που μεταφράζουν αβασάνιστα από τα αγγλικά) ότι το ‘Greek Orthodox’ δεν σημαίνει Έλληνες Ορθόδοξοι αλλά Χριστιανοί που ακολουθούν το ελληνορθόδοξο δόγμα της Ανατολικής Εκκλησίας (σε αντίθεση με τους Συριάκ Ορτοντόξ / Συρορθόδοξους –που χρησιμοποιούν ακόμα τα αραμαϊκά, τη γλώσσα του Χριστού, σε ορισμένα τμήματα της Λειτουργίας–, και άλλα χριστιανικά δόγματα). Δεν είναι εθνικός προσδιορισμός αλλά αφορά καθαρά στο δόγμα. Και με την ευκαιρία να πούμε ότι στη Συρία του 2000 ζούσαν περίπου δύο εκατομμύρια Χριστιανοί, Ελληνορθόδοξοι στην πλειονότητα, αλλά η μεγάλη έξοδος προς τη Δύση και τη Λατινική Αμερική είχε ήδη αρχίσει. Να πούμε ακόμα ότι το παλαιάτο (Ελληνο) Ορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας εδρεύει από τον 14ο αιώνα στη Δαμασκό, πρωτεύουσα της Συρίας – ενώ η ίδια η Αντιόχεια, πρωτεύουσα της ιστορικής Συρίας, βρίσκεται από το 1939 στην τουρκική επικράτεια.

Μπερδεμένα; Πάρα πολύ. Αλλά αυτή είναι η γοητεία και το αμέτρητο ιστορικό βάθος της Μέσης Ανατολής. Κι αυτές οι νεόκοπες σαχλαμάρες περί «συμπεριληπτικού μέλλοντος» της Συρίας, μετά την πτώση του Άσαντ υιού, είναι το λιγότερο κωμικοτραγικές. Θα κάγγαζε και ο Σέλευκος Α΄ ο Νικάτωρ (ένας από τους Διαδόχους, από το μακεδονικό Κιλκίς), και ο Ρωμανός ο Μελωδός, και ο Μωαβία (ιδρυτής του Χαλιφάτου της Δαμασκού, 661-750) και ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, αλλά και ο Ιωάννης ο

Τζιμισκής, που έφτασε έως τις πύλες της Δαμασκού, και ο ξακουστός Σαλαντίν, και ο μέγας προσκυνητής-ταξιδευτής Ιμπν Μπατούτα, που ερωτεύτηκε την παραποτάμια πόλη Χάμα, αλλά και ο Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής, γιός του Οθωμανού σουλτάνου Σελήμ Α΄, κατακτητή της Μέσης Ανατολής. Ακούς εκεί «συμπερίληψη»!

Σε μία περιοχή που έζησε επί χιλιετίες με σεβασμό στον άλλο – όχι ανοχή, αλλά σεβασμό. Σε μία περιοχή όπου ο Χριστιανισμός, κυρίως η Ορθοδοξία, ζει και αναπτύσσεται ειρηνικά –με ελάχιστες εξαιρέσεις– από το 636-640 μέχρι σήμερα σε ισλαμικό κράτος ή ισλαμικά κράτη (με δεκάδες χριστιανικά πατριαρχεία, αρχιεπισκοπές, μητροπόλεις, επισκοπές και αμέτρητες εκκλησίες και μονές) ποιος είναι αυτός ο ανιστόρητος που έρχεται τώρα να ζητήσει τη νεόκοπη «έννοια» της συμπερίληψης; Προφανώς δυτικού τύπου και προφανέστατα πολιτικής ορθότητας. Τους λυπάμαι αυτούς τους καημένους δημοσιογράφους-θύματα της άγνοιας και της μιντιακής ευκολίας και αυθαιρεσίας, καθώς και της μετανεωτερικής φιλολογίας. Πιο πολύ, βέβαια, λυπάμαι όλους εμάς που ακούμε αυτή την ακατάσχετη συμπεριληπτική μπουρδολογία.

Τμήμα της μαπαρούφας είναι και η ευχή –αλλά και η απαίτηση, αλλοίμονο– για «δημοκρατική λύση» στη Συρία. Πώς έτσι; Σε μια χώρα που δεν είχε ποτέ δημοκρατία θα έρθει τώρα, από μηχανής, η ποθητή θεά Δημοκρατία;

Ποιος θα την προτείνει; Ποιος θα την υπερασπιστεί; Οι ισλαμιστικές-τρομοκρατικές οργανώσεις, που έφτασαν μέσα σε 11 ημέρες στη Δαμασκό εκκινώντας από τα τουρκοκρατούμενα εδάφη της Β-ΒΔ Συρίας, όπου ασκούνταν στον πόλεμο επί χρόνια; Οι Ρώσοι, που κατέχουν τα παράλια και τα δύο λιμάνια της χώρας απέναντι από την κατεχόμενη Κύπρο; Οι Κούρδοι, που τους εκπαιδεύουν και τους προφυλάσσουν, ως έναν βαθμό, οι αμερικανικές μπότες και το κοντινό-μακρινό Ισραήλ και οι Τούρκοι τους θεωρούν τρομοκράτες; Οι Ισραηλινοί κατάσκοποι που δρούσαν εδώ και χρόνια ή οι Παλαιστίνιοι που ζούσαν στα φριχτά στρατόπεδα του Άσαντ; Οι ανυποχώρητοι Αδελφοί Μουσουλμάνοι της Χάμα κι άλλων αστικών κέντρων της Συρίας ή εκείνοι που εκδιώχτηκαν από την Αίγυπτο; Οι ιρανικοί θύλακες και οι ιρανικές βάσεις, που βομβαρδίστηκαν; Οι κουβετιανοί θύλακες, που συντάσσονται με τα τουρκικά συμφέροντα; Ποιος θα οργανώσει και θα εξασφαλίσει αυτό το δημοκρατικό (και συμπεριληπτικό, τρομάρα του) μέλλον; Ο προκηρυγμένος με 10 εκ δολάρια (πρώην τρομοκράτης και νυν τι); Ο στρατός των 50.000 Αλαουιτών, που ήταν πιστός στην προεδρική οικογένεια, αλλά δεν κινήθηκε τις δύο τελευταίες εβδομάδες; Ή οι εκπρόσωποι του Εθνικού Συριακού Στρατού με τις ευλογίες, τον εξοπλισμό και τη χρηματοδότηση της Τουρκίας; Ή μήπως αναλάβει η Γαλλία με μια νέα «εντολή» εκ μέρους του ΟΗΕ;

Θα επανέλθουμε στο θέμα, επειδή το Πανόραμα έχει ασχοληθεί πάνω από σαράντα χρόνια με τη Συρία και έχει αναδείξει με χίλιους τρόπους στο ελληνικό κοινό αυτό το τελευταίο κομμάτι του ελληνιστικού, ελληνορωμαϊκού και πρωτοβυζαντινού κό-

σμου, όπου ακόμα είναι ζωντανές οι μνήμες των παραδοσιακών κοινωνιών. Θα επανέλθουμε στην αγαπημένη και πολύπαθη Συρία, επειδή εκεί βιώσαμε όχι τη «συμπερίληψη», αλλά τη συνύπαρξη και τον πραγματικό σεβασμό στον άλλον. Ορθόδοξη, μαρωνίτικη, αρμενική, συριακή και ελληνορωμαϊκή εκκλησία, πέντε μητροπολιτικοί ναοί σε απόσταση 80-100 μέτρα ο ένας από τον άλλο στο εμπορικό κέντρο του ισλαμικού Χαλεπιού. Το ζήσαμε κι αυτό. Κι ακούσαμε τις καμπάνες να χτυπάνε το πρωινό της Κυριακής, ενώ τα γύρω μαγαζιά λειτουργούσαν, εφόσον ανήκαν σε Μουσουλμάνους νοικοκυραίους.

Κλείνοντας αυτό το πρώτο σημείωμα για τη Συρία, ήθελα ακόμα να πω ότι και οι τρεις ιδρυτές του Μπάαθ, ο Αλαουίτης, ο Σουνίτης και ο Χριστιανορθόδοξος, είχαν σπουδάσει στη Σορβόννη του Μεσοπολέμου. Εκεί γνωρίστηκαν. Εκεί συνδέθηκαν με τους δεσμούς της ελπίδας, του πολιτικού οράματος, της κοινωνικής αναστασης. «Ενότητα [του αραβικού έθνους], ελευθερία [όπως την υπαγόρευε το κόμμα], σοσιαλισμός [η αραβική εκδοχή όπως τη σχεδίασε ο Αφλάκ και οι σύντροφοι του]». Αυτό ήταν το σύνθημα και η ιδεολογία του ριζοσπαστικού κόμματος.

Δεκέμβριος του 1947: το πρώτο Συνέδριο του Μπάαθ στη Δαμασκό. Ηγέτης εκλέγεται ο Μισέλ Αφλάκ. Τα πρώτα ανυπέρβλητα προβλήματα αρχίζουν το 1948: κατασκευή του κράτους του Ισραήλ στα παλαιστινιακά εδάφη και ο πρώτος πόλεμος μεταξύ Συρίας και Ισραήλ. Ιορδανία. Αίγυπτος: ο Νάσσερ. Η Μέση Ανατολή αλλάζει πρόσωπο και χαρακτήρα. Δημιουργείται το Μπάαθ του Ιράκ αρχές του '50, αλλά εκεί οι συγκρούσεις ήταν πολύ άγριες. Αποτυχημένη προσπάθεια συνένωσης Αιγύπτου και Συρίας υπό τον Νάσσερ. Εσωτερικές έριδες στο Μπάαθ. Αποχωρήσεις. Διασπάσεις. Αλληλοκατηγορίες. Κάποιοι δανείζονται ιδέες και συνθήματα. Άλλοι τις παραποιούν. Ο προερχόμενος από την Αεροπορία στρατιωτικός Χαφέζ αλ-Άσαντ (1930-2000) είχε ενεργό συμμετοχή στις υποθέσεις του συριακού Μπάαθ και πολύ γρήγορα απέκτησε ανώτατα αξιώματα, οργανώνοντας το ένα μετά το άλλο τρία πραξικοπήματα για την ανατροπή της κομματικής ιεραρχίας. Και ανήκε στη νεότερη γενιά. Παρότι Αλαουίτης, που αντιπροσώπευε ένα μικρό ποσοστό Μουσουλμάνων της συτικής (και όχι αραβικής) Συρίας, είχε μαζί του τον στρατό. Εντέλει, έχοντας υπηρετήσει ως πρωθυπουργός για έναν χρόνο, κατέλαβε την εξουσία στις 14 Μαρτίου του 1971. Λένε ότι ήταν τόσο απεχθής η προηγούμενη κυβέρνηση, ώστε οποισδήποτε την ανέτρεπε θα ήταν καλοδεχούμενος και από τον λαό. Προεδρική δικτατορία, πράσινος αραβικός σοσιαλισμός (τον οποίο εκθείαζε ο ιδρυτής του ΠΑΣΟΚ στα πρώτα χρόνια του κινήματος), στενές σχέσεις με τη Σοβιετική Ένωση, που θα τον προστάτευε από το επεκτατικό Ισραήλ, ιδίως μετά τον πόλεμο των Έξι Ημερών του 1967, κρατικοποιήσεις, εκσυγχρονισμός και κοσμικό κράτος (απαλλαγή πολλών απαράβατων θρησκευτικών κανονισμών και νοοτροπιών, περιορισμός των εξουσιών των θρησκευτικών υπαλλήλων, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλα

δικαιώματα για τις γυναίκες, απαγόρευση της μπούργκας κλπ). Η κατάρρευση άρχισε μετά τη διάλυση της Σοβιετίας (1991) και ενώ το Ιράκ του Σαντάμ Χουσεΐν πολεμούσε με τον Ιράν του Χομεϊνί. Κοντά στο τέλος του δεκαετούς Ιρακινοϊρανικού πολέμου, όταν οι ΗΠΑ στήριζαν ακόμα τον αιμοσταγή Σαντάμ, πέθανε αυτοεξόριστος από χρόνια ο Μισέλ Αφλάκ. Δεν τον έθαψαν στη Συρία. Ο Σαντάμ Χουσεΐν του έστησε ένα μνημείο κάπου στη Βαγδάτη.

Ούτε ο πράσινος σοσιαλισμός πέτυχε, ούτε ο παναραβισμός. Οι δημοκρατικές διαδικασίες δεν δοκιμάστηκαν ποτέ. Οι εκσυγχρονισμός, εκμοντερνισμός, έκανε μερικά βήματα, που πληρώθηκαν πάρα πολύ ακριβά, καθώς φούντωνε τόσο η θρησκευτική όσο και η εθνική μισαλλοδοξία. Αλλά κερδίζουν έδαφος οι διάφορες εκδοχές του θρησκευτικού φανατισμού, ο ισλαμικός φονταμενταλισμός, ακόμα και ο νεοναζισμός, ενθαρρυσμένος από αυταρχικά καθεστώτα και αντιμαχόμενες μεγάλες ή μικρομέγλες δυνάμεις.

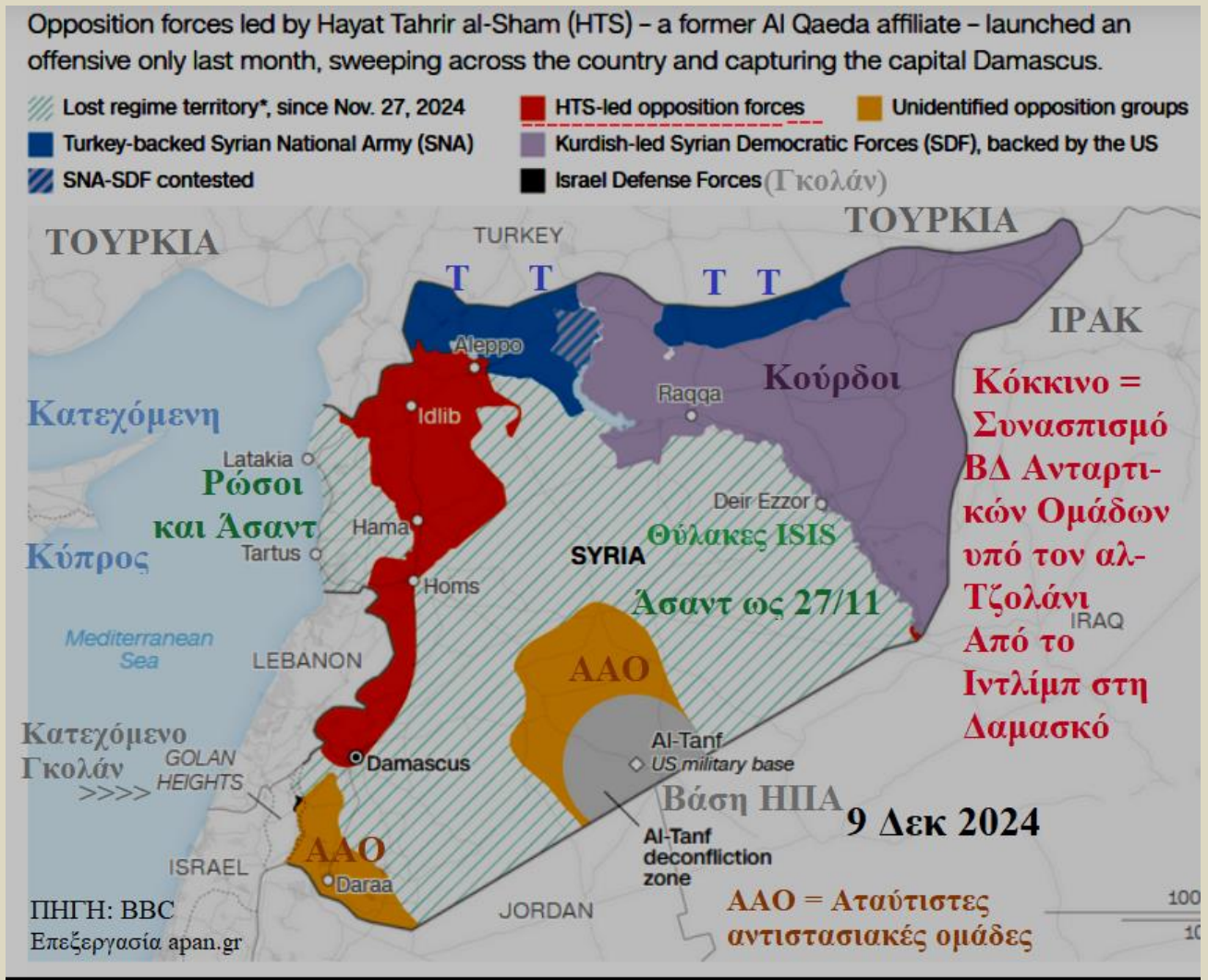
Τι να πει και η ανοικοδομημένη Παναγία των Παρισίων, που κάποτε ευλογούσε και τους Γάλλους κατακτητές της Συρίας, και που το βράδυ των νέων θυρανοιξίων της (την 7η προς την 8η Δεκεμβρίου 2024), κι ενώ εμείς μετρούσαμε την ευλάβεια των προέδρων Τραμπ και Μακρόν, οι οποίοι παρακολουθούσαν τη Λειτουργία, ο επικηρυγμένος Τζιχαντιστής βρισκόταν «στον δρόμο για τη Δαμασκό».

Για τη Συρία θα επανέλθουμε. Με μεγάλη θλίψη πρέπει να πω ότι είναι μεγάλο λάθος να χαιρόμαστε άκριτα για την τόσο αιφνίδια πτώση ενός δικτάτορα. Ας μην παρασυρόμαστε από τη δίκαιη χαρά των Συριών. Πάρα πολλοί ανάμεσά τους πανηγυρίζουν επειδή πιστεύουν ότι με την πτώση του θα πάψει ο πόλεμος και αύριο ή το πολύ μεθαύριο θα βρουν γάλα για τα παιδιά τους, φάρμακα για τους ηλικιωμένους γονείς τους. Η Συρία μπαίνει σε μία νέα φάση οδυνηρών δοκιμασιών. Κι όσοι πιστεύουν ότι μπορούν τώρα να επιστρέψουν οι πρόσφυγες, εκμεταλλεύονται την ανακούφιση του χλιοταλαιπωρημένου λαού και τις ελπίδες αθώων ανθρώπων. Εξάλλου, οι περισσότεροι Σύριοι δεν προσφυγοποιήθηκαν επειδή ήταν αντίπαλοι του δικτάτορα, αλλά επειδή δεν μπορούσαν να ζήσουν στην εμπόλεμη Συρία. Και, δυστυχώς, ο πόλεμος δεν τελείωσε.

Μαριάννα Κορομηλά, Για τη Συρία που αγάπησα (όπως ήταν ο τίτλος μίας έκθεσης που κάναμε), για την πολύπαθη Συρία και τον θαυμάσιο λαό της, που τόσο αγαπώ, Τρίτη, 10 Δεκεμβρίου 2024

[ΠΗΓΗ: Το κείμενο μαζί με τον χάρτη της Συρίας στις αρχές της Γαλλικής Εντολής αναρτήθηκε στο Face Book: Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα, το οποίο χειρίζεται η ιστορικός Μ. Κορομηλά, υπεύθυνη του Πανοράματος και του Αρχείου του (ΑΠΑΝ) apan.gr και <https://archive.apan.gr/>]

>Και στις 12-13 Δεκ. 2024, αναρτήθηκε στο ίδιο Face Book ένας επικαιροποιημένος χάρτης της Συρίας (από ανάρτηση του BBC), στον οποίο προσθέσαμε ορισμένα στοιχεία στα ελληνικά. Τον χάρτη συνόδευαν οι παρακάτω διευκρινήσεις και το σχόλιο.

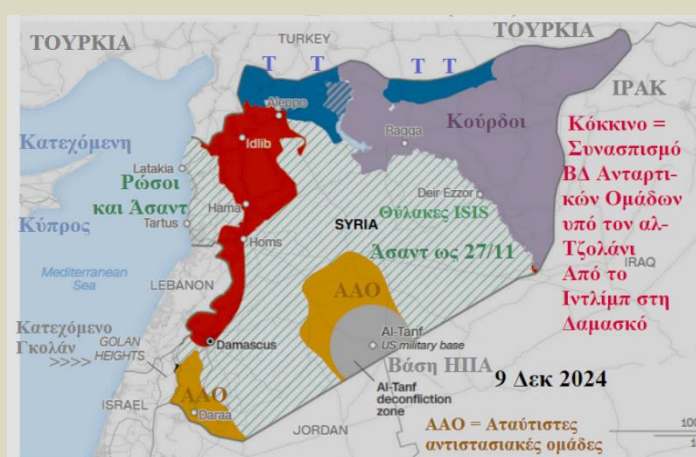
Οι χάρτες λένε πολλά κι ας μην έχουν λαλιά. Αξίζει να συγκρίνει κανείς ένα χοντροειδές χαρτογράφημα της Συρίας του 1922 (Γαλλική Εντολή), η προηγούμενη ανάρτησή μας, με το εξίσου χοντροειδές χαρτογράφημα της κινούμενης άμμου στη Συρία των τελευταίων ημερών (27/11 - 8-9/12/2024) μέχρι τη φυγή του Άσαντ.

Τεμαχισμένη χώρα. Προσθέσαμε στο χαρτογράφημα του BBC μερικές ελληνικές εξηγήσεις. Δεν χώρεσε η επεξήγηση του έντονου μπλε στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας (βάλαμε μόνο την ένδειξη T). Είναι οι περιοχές που έχει καταλάβει η Τουρκία (βάθους 30-35 χλμ εντός συριακής επικράτειας, όπως ανέφερε η ίδια) μετά την εισβολή που έκανε τον Οκτ.-Νοεμβριο του 2019. Είναι δηλ οι κατεχόμενες από την Τουρκία περιοχές της Συρίας, για τις οποίες οι ΗΠΑ κι όλη η Δύση είχαν δηλώσει ότι αντιλαμβάνονται την ανάγκη της Τουρκίας να προστατεύσει τα σύνορά της. Εκεί αναπτύχθηκαν οι λεγόμενες «Τουρκομενικές» δυνάμεις, οι οποίες είναι οι διάφορες ανταρτικές και μισθοφορικές ομάδες που δρούσαν και δρουν υπό την καθοδήγηση και με τη χρηματοδότηση και τον εξοπλισμό της Τουρκίας.

Αυτά μας λέει αυτό το προχθεσινό χαρτογράφημα. Δεν μας λέει τίποτα για το HTS, δηλ. τον συνασπισμό των βορειοσυριακών φιλοτουρκικών ομάδων που δρουν υπό την ηγεσία του αλ-Ντζολάνι (ή αλ-Γκολάνι) και πραγματοποίησαν αυτή την θριαμβευτική κάθοδο από το Ιντλίμπ στη Δαμασκό.

Σε ποιας χώρας το έδαφος εκπαιδούνταν μέχρι τώρα; Αν ήταν στα κατεχόμενα ή στα ελεγχόμενα από την Τουρκία συριακά εδάφη, οι τουρκικές δυνάμεις κατοχής δεν το γνώριζαν; Μιλάμε για 5.000 με 10.000 άντρες (από ό,τι διαβάζουμε). Αν το γνώριζε η Τουρκία, το ανεχόταν; Ποιες ήταν οι πηγές εξοπλισμού του HTS; Ποιοι οι εκπαιδευτές, ποιοι οι χρηματοδότες; Ποιος ήταν ο βίος και η πολιτεία των ανταρτών-ηρώων (τρομοκρατών για τη Δύση) τα τελευταία χρόνια στο Ιντλίμπ και τα περίξ κατεχόμενα; Και ποιες ήταν οι σχέσεις τους με τους λεγόμενους «Τουρκμένους»; Και από ποιές οικονομικές πηγές ζούσαν τα κατεχόμενα από την Τουρκία συριακά εδάφη: Τι είδους καθεστώς επικρατούσε; Πώς συγκρίνεται με εκείνο των πρώτων χρόνων της κατεχόμενης Κύπρου; Και ποιες ήταν οι σχέσεις των ρωσικών δυνάμεων κατοχής στα παράλια, οι οποίες σε ορισμένα σημεία συνορεύουν με τις τουρκικές δυνάμεις κατοχής στα βόρεια σύνορα, και τις υποστηριζόμενες ανταρτικές δυνάμεις και ποιες οι σχέσεις με τους Κούρδους και τις αμερικανικές μπότες και με τον δικτάτορα και το επίσημο (κολοβωμένο) κράτος και με τους Δρούζους των νότιων, αλλά και των δυτικών συνόρων, και με τους διάφορους αντιστασιακούς θύλακες; Και με το Ισραήλ και τα κατεχόμενα Υψίπεδα του Γκολάν (και γιατί δεν ακούστηκαν δηλώσεις του νέου ντε φάκτο ηγέτη της κολοβωμένης Συρίας για τους 480-500 βομβαρδισμούς που πραγματοποίησε το Ισραήλ εντός συριακού εδάφους μεταξύ 9 και 11 Δεκ;).

Πάντως το κυριότερο που δεν μας λέει το κατά τα άλλα διαφωτιστικό χαρτογράφημα είναι το πού και από ποιους: πού εκπαιδεύτηκαν οι ήρωες, ποιος τους εκπαίδευε, εξόπλιζε, χρηματοδοτούσε μέχρι να φτάσουν στη Δαμασκό. Αλλά αξίζει η σύγκριση των δύο χαρτών με 102 χρόνια διαφορά.

>Στο ΑΠΑΝ (Αρχείο της Πολιτιστικής Εταιρείας Πανόραμα) θα βρείτε πάρα πολύ υλικό για της Συρία, τη Συρία πριν από την άνοιξη του 2011, όταν ξέσπασε ο Πόλεμος, που χαρακτηρίστηκε λαθεμένα σαν «Εμφύλιος». Μπορείτε να πλοηγηθείτε σε ένα μικρό μέρος του υλικού, αλλά αρκετά ικανοποιητικού, ενώ εάν είστε συνδρομητής, αφού βάλετε τον προσωπικό κωδικό σας, θα ανακαλύψετε σημαντικό πλούτο. Αξίζει μια πλοήγηση σε εκείνη τη χώρα που υπήρχε μέχρι το 2011. Και μην ξεχνάτε: ο πλούτος του πανοραμικού Αρχείου βρίσκεται στο τμήμα «Συνοδευτικό Υλικό» που συνοδεύει κάθε ταυτότητα. Ακόμα: ότι όλοι οι χάρτες έχουν τη δυνατότητα μεγέθυνσης (σε αντίθεση με τις φωτ). Πατώντας πάνω, βλέπετε κάθε λεπτομέρεια
Σύνδεση με την πανοραμική Συρία εδώ <https://archive.apan.gr/gr/data/region/1540>

Ανάμεσα στα δεκάδες ενδιαφέροντα σχόλια που γράφτηκαν εκείνες τις ημέρες κάτω από την ανάρτησή μας για τη Συρία και τον συμπληρωματικό χάρτη, επιλέγουμε ένα που επικεντρώνεται στο ΝΕΡΟ και τον έλεγχο της παροχής του – ένα από τα κυριότερα προβλήματα, αν όχι το κυριότερο, που προξένησε κι εξακολουθεί να προξενεί απελπιστικές κοινωνικές καταστάσεις, που είχαν ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη μεγάλων αγροτικών περιοχών, τη μετανάστευση, την αύξηση των ληστειών, των δολοφονιών, των δολιοφθορών, την πληθυσμιακή αλλοίωση, την ηθική κατάπτωση και τη ριζοσπαστικοποίηση νέων ανδρών. Ο Μιχάλης Μιχελής, έγραψε αυτό το σύντομο αλλά ουσιώδες σχόλιο για το νερό της παρευφράτειας τεχνητής λίμνης Άσαντ, στη διαδρομή ανάμεσα στο Χαλέπι και τη Ράκκα. Εκεί κατασκευάστηκε το μεγάλο φράγμα Τάμπγκα / Sadd at-Tabqa ή al-Thawra (πραγματική επανάσταση της εποχής του πατέρα Άσαντ, 1970-71 - 2000) με τη συμμετοχή Σοβιετικών μηχανικών, που είχαν εμπειρία κυρίως από τα μέρη της Σιβηρίας, όπου φαίνεται ότι είχαν αντιμετωπίσει ορισμένα ομοειδή χαρακτηριστικά με τα νερά της λίμνης Άσαντ.

Το ζήτημα του ΝΕΡΟΥ στη Συρία, όπου η έρημος, η στέπα και τα ημιστεπώδη μέρη καλύπτουν περισσότερο από το 65-68% της συριακής επικράτειας, είναι κομβικής σημασίας και από τα μεταπολεμικά χρόνια αποτέλεσε ένα από τα κυριότερα θέματα σκληρότατης αντιπαράθεσης με την Τουρκία, τη χώρα στην οποία πηγάζει ο Ευφράτης, τη χώρα που ελέγχει απόλυτα τα φράγματα, τις κάνουλες, τη ροή των νερών που κυλάνε προς τη Συρία και το Ιράκ.

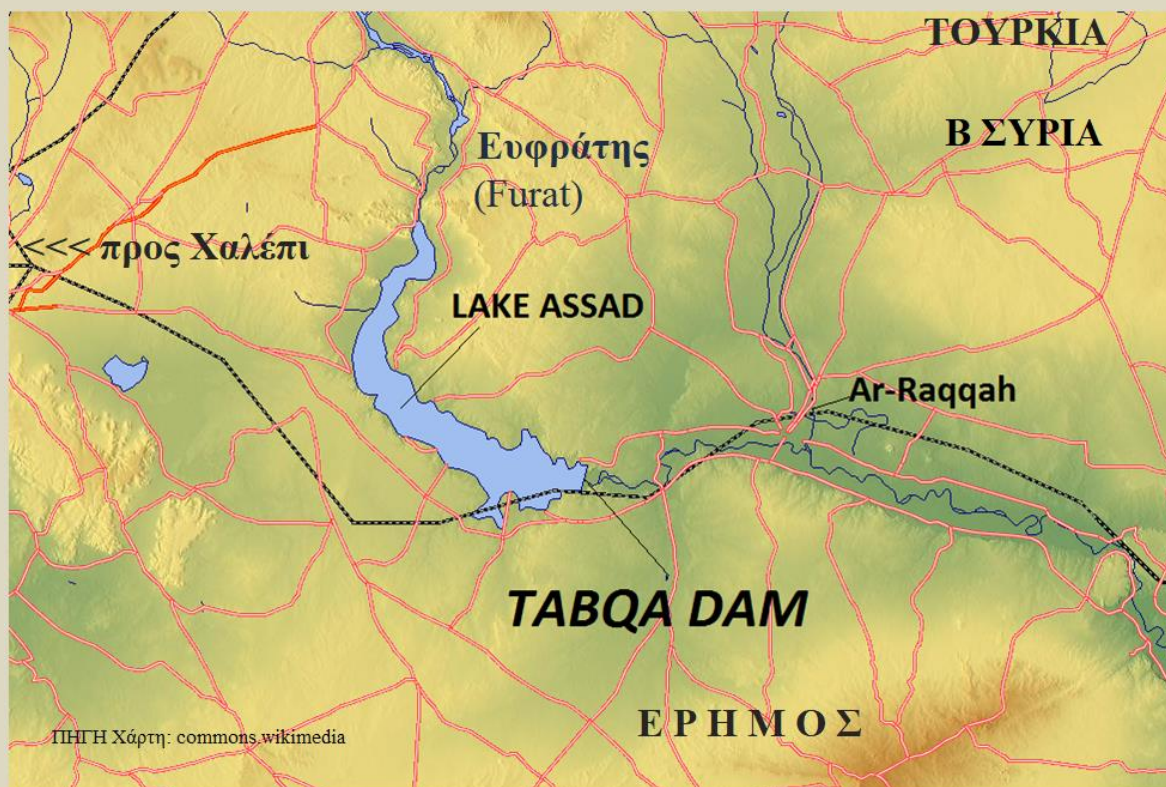
Ο Μιχάλης Μιχελής (Mixalis Mixelis στο FB) έγραψε:

Η έντονη ξηρασία του 2007-2009 ήταν απ' αρχή του κακού για τη Συρία. Το νερό της λίμνης Άσαντ, που διοχετεύτηκε με το δελτίο, ευνόησε τους καθεστωτικά ευνοούμενους και έστειλε πάμπολλους ριγμένους στην μαχητική αντιπολίτευση. Οι αγρότες χωρίς σοδειά, τα τρόφιμα ακρίβυναν, με αποτέλεσμα ν' αυξάνονται οι ληστείες, ενώ το λαθρεμπόριο αποτέλεσε πηγή πλούτου για τις συμμορίες των οπλοφόρων Σουνιτών. Η εκρηκτική κοινωνική αναταραχή βρήκε αποκούμπι στη θρησκευτική συμπαραστάση, που ενίσχυσε το θρησκευτικό μίσος, μια και τέθηκε σε πρώτη γραμμή η προπαγάνδα, ότι οι Αλεβίτες [Αλαουίτες], απ' όλη αυτή τη συμφορά, τελικά βγήκαν κερδισμένοι.

Οι τζιχαντιστές, καταλαμβάνουν το 2013 το μεγάλο συριακό φράγμα Τάμπγκα, που υδροδοτεί μια τεράστια περιοχή 5 εκατομ. ανθρώπων. Μέσα σε πέντε μήνες, τα νερά της λίμνης Άσαντ μειώνονται υπερβολικά. Οι φονταμενταλιστές, θέλοντας να διοχετεύσουν πολύ νερό, μειώνουν τη στάθμη της λίμνης και αυξάνουν την παραγωγή ρεύματος.

Τελικά, φοβούμενοι το άδειασμα της λίμνης, επειδή παράλληλα απ' όλη αυτή την αναταραχή επωφελείται η Τουρκία και συγκρατεί ακόμη περισσότερο στα μέρη της τα νερά του Ευφράτη, διακόπτεται δραστικά η υδροηλεκτροπαραγωγή και το Χαλέπι (η δεύτερη πόλη της Συρίας), βυθίζεται στο σκοτάδι μια και οι διακοπές του ρεύματος φτάνουν τις 16-20 ώρες. Αρχίζουν οι λεηλασίες στα μαγαζιά και στα σπίτια. Οι μέχρι τότε ουδέτεροι του εμφυλίου (άρα έμμεσα «συνένοχοι», όπως τους κατηγορεί η αντιπολίτευση, με το καθεστώς του Άσαντ), εξαναγκάζονται να πάρουν τα όπλα για να υπερασπίσουν την περιουσία τους και την ακεραιότητά τους. Μια ομάδα τζι-

χαντιστών κλείνει τον αγωγό ύδρευσης κι ένα εκατομ. άτομα στο Χαλέπι μένουν χωρίς νερό. Η υπεύθυνος του ΟΗΕ για την ανθρωπιστική βοήθεια Βαλερί Αμος [Valerie Amos], κατηγορεί τους δράστες για παραβίαση του διεθνούς δικαίου.

Στη λίμνη Άσαντ, 27/3/2017. Οι Δημοκρατικές Συριακές Δυνάμεις (Κούρδοι, Ασσύριοι, λίγοι Αρμένιοι κλπ, κλπ) καταλαμβάνουν το φράγμα, που το κατείχαν οι τρομοκράτες του ISIS ή ISIL (Ισλαμικό Χαλιφάτο του Λεβάντε). ΠΗΓΗ φωτ: Qasioun News Agency